

РОССІЙСКО - АРМЯНСКІЙ
Б У К В А Р

Д Л Я

ОБУЧЕНІЯ АРМЯНСКАГО ЮНОШЕСТВА
ЧТЕНІЮ,

ПЕРЕМОЖЕННЫЙ СЪ РОССІЙСКАГО НА АРМЯНСКІЙ ДІАЛЕКТЪ
СМОТРИТЕЛЕМЪ АРМЯНО — КАТОЛИЧЕСКАГО ЕЗУИТСКАГО
УЧИЛИЩА КЛЕМЕНТЬЕМЪ ШАХВЕРДОВЫМЪ.

Печашашъ позволяешся.

Съ шѣмъ, чшобъ по напечатаніи, до ошдачи въ продажу доставлены были въ Цензурный Комишешъ ИМПЕРАТОРСКАГО Казанскаго Университеша: при экземплярѣ для доставленія въ Депаршамешъ Министерства Народнаго Просвѣщенія, одинъ экземпляръ для ИМПЕРАТОРСКОЙ ошкрытой библиошечи, одинъ экземпляръ для ИМПЕРАТОРСКОЙ Академіи наукъ, одинъ экземпляръ для онаго Цензурнаго Комишеша и одинъ экземпляръ для библиошечи Казанскаго Университеша.

ДЕКАНЪ МАРТИНЪ БАРТЕЛЛСЪ

АСТРАХАНЬ 1815 года.

Печашано въ типографіи фонъ Вейскгопфена и Липка

15
401 9445 թիվ

Ռ Ռ Ի Ս Ը Յ և Հ Ա Յ Ո Յ
Ա Յ Բ Բ Ե Ն Ա Կ Ա Ն

ՏԵՏԻԱԿ

Արարեալ յուսումն գեռահաս տղայոց
Հայկազնեաց:

Վ Հարապետութեան Սրբոյ գահին էջմիածնի
ՏՆ ՏՆ ԵՓՐԵՍՄԱՅ սրբազան կաթողիկոսի
ամենայն հայոց:

Եւ յԱռաջնորդութեան Հայոցն Ռուսաստանու
ՏՆ Յօհաննու գերազանցագուանեղ Աբբ Եպիսկոպոսի:

Թարգմանեցեալ 'ի Ռուսաց լեզունէ 'ի հայկական
բարբառ 'ի կղեմայ Հանվերդեանց. Վերանոսէ
հայկազն - կաթողիկաց Եզունիթական ուսումնա-
րանի:

Յ Ա Ս Տ Բ Ա Խ Ա Ն:
յամի Տեառն 1815:

Վ տպարանի Ֆօն վէյսբֆօֆենի և Լիթիայի
հրամանաւ Սեծանորաց:

I.

ПЕЧАТНЫЯ ГРАЖДАНСКІЯ МАЛЫЯ И БОЛЬШІЯ
БУКВЫ ПО ПОРЯДКУ.

а б в г д е ж з и і

А Б В Г Д Е Ж З И І

к л м н о п р с ш у

К Л М Н О П Р С Т У

ф х ц ч ш щ ъ ы ь ъ

Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ь Ъ

э ю я ө

Э Ю Я Ö.

I.

ገጽ ፩, ለ ገጽ ፩ ለገጽ ፩ ለገጽ ፩ ለገጽ ፩
ገጽ ፩ ለገጽ ፩

ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ

ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ

ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ

ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ

ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ

ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ ገ

ገ ገ ገ ገ

ገ ገ ገ ገ

II.

I.

Ба	бе	би	бі	бо	бу	бы	бѣ.	бя	
Ва	ве	ви	ві	во	ву	вы	вѣ	вя	
Га	ге	ги	гі	го	гу		гѣ		
Да	де	ди	ді	до	ду	ды	дѣ	дю	дя
Жа	же	жи	жі	жо	жу		жѣ		
За	зе	зи	зі	зо	зу	зы	зѣ	зю	зя
Ка	ке	ки	кі	ко	ку		кѣ		
Ла	ле	ли	лі	ло	лу	лы	лѣ	лю	ля
Ма	ме	ми	мі	мо	му	мы	мѣ		мя
На	не	ни	ні	но	ну	ны	нѣ	ню	ня
Па	пе	пи	пі	по	пу	пы	пѣ		пя
Ра	ре	ри	рі	ро	ру	ры	рѣ	рю	ря
Са	се	си	сі	со	су	сы	сѣ	сю	ся
Та	те	ти	ті	то	ту	ты	тѣ	тю	тя
Фа	фе	фи	фі	фо	фу	фы	фѣ		
Ха	хе	хи	хі	хо	ху		хѣ		
Ца	це	ци		цо	цу	цы	цѣ		
Ча	че	чи	чі	чо	чу		чѣ		
Ша	ше	ши	ші	шо	шу		шѣ		
Ща	ще	щи	щі	що	щу		щѣ		
Ѡа	ѡе	ѡи		ѡо					

II.

I.

Բա	բԵ	բԵ	բԸ	բԵ	բո	բո	բու
գա	գԵ	գԵ	գԸ	գԵ	գո	գո	գու
դա	դԵ	դԵ	դԸ	դԵ	դո	դո	դու
թա	թԵ	թԵ	թԸ	թԵ	թո	թո	թու
ժա	ժԵ	ժԵ	ժԸ	ժԵ	ժո	ժո	ժու
լա	լԵ	լԵ	լԸ	լԵ	լո	լո	լու
խա	խԵ	խԵ	խԸ	խԵ	խո	խո	խու
ծա	ծԵ	ծԵ	ծԸ	ծԵ	ծո	ծո	ծու
կա	կԵ	կԵ	կԸ	կԵ	կո	կո	կու
հա	հԵ	հԵ	հԸ	հԵ	հո	հո	հու
ճա	ճԵ	ճԵ	ճԸ	ճԵ	ճո	ճո	ճու
չա	չԵ	չԵ	չԸ	չԵ	չո	չո	չու
ձա	ձԵ	ձԵ	ձԸ	ձԵ	ձո	ձո	ձու
ղա	ղԵ	ղԵ	ղԸ	ղԵ	ղո	ղո	ղու
ճա	ճԵ	ճԵ	ճԸ	ճԵ	ճո	ճո	ճու
մա	մԵ	մԵ	մԸ	մԵ	մո	մո	մու
յա	յԵ	յԵ	յԸ	յԵ	յո	յո	յու
նա	նԵ	նԵ	նԸ	նԵ	նո	նո	նու
շա	շԵ	շԵ	շԸ	շԵ	շո	շո	շու
չա	չԵ	չԵ	չԸ	չԵ	չո	չո	չու
պա	պԵ	պԵ	պԸ	պԵ	պո	պո	պու
զա	զԵ	զԵ	զԸ	զԵ	զո	զո	զու
ռա	ռԵ	ռԵ	ռԸ	ռԵ	ռո	ռո	ռու
սա	սԵ	սԵ	սԸ	սԵ	սո	սո	սու
վա	վԵ	վԵ	վԸ	վԵ	վո	վո	վու
տա	տԵ	տԵ	տԸ	տԵ	տո	տո	տու
րա	րԵ	րԵ	րԸ	րԵ	րո	րո	րու
ցա	ցԵ	ցԵ	ցԸ	ցԵ	ցո	ցո	ցու
ճա	ճԵ	ճԵ	ճԸ	ճԵ	ճո	ճո	ճու
փա	փԵ	փԵ	փԸ	փԵ	փո	փո	փու
քա	քԵ	քԵ	քԸ	քԵ	քո	քո	քու
Ֆա	ՖԵ	ՖԵ	ՖԸ	ՖԵ	Ֆո	Ֆո	Ֆու

			2.			
Бой	гой	дой	вай	дай	гай	лай
жей	зай	кой	лой	няй	мой	ный
мый	щей	пый	шій	чій	цай	хій
сый	рѣй	рой	луй	пой	шай	вый
дый	мей	шой	рай	дѣй	чай	гій.

			3.			
Бла	пѣма	мно	гдѣ	здѣ	внѣ	рцы
кси	пси	дно	жню	зло	кпо	что
лгу	нра	прю	фра	шле	зря	хва
три	гри	мра	чпу	кю	бро	вра
дру	сла	бри	вла	хра	спа	про.

			4.		
Спра	здра	спро	спво	скве	
скре	скро	спри	спрю	спра	
спре	скры	смра	скво	склю	
скру	спру	спрѣ	сква	спву.	

			5.		
Благъ	врагъ	госпѣ	день	ежѣ	
жезлѣ	злостѣ	звукѣ	крестѣ	левѣ	
Мирѣ	моспѣ	нагѣ	носѣ	нравѣ	
одрѣ	огнѣ	песѣ	плодѣ	родѣ	
ракѣ	рой	спрахѣ	свѣтѣ	своѣ	
три	проспѣ	пру	шукѣ	степенѣ	
умѣ	мершѣ	спволь	храбрѣ	хромѣ	
царѣ	цвѣшѣ	часпѣ	часѣ	шеспѣ	
шерстѣ	шлемѣ	щипѣ	срамѣ	спыдѣ.	

2.

Ազգ	բազ	գահ	դատ	եզն	զատ	եզք
ախտ	բակ	գաճ	դան	եզր	զարգ	է՛հ
ակն	բաս	գամ	դեղ	ելք	զարմ	էնն
անդ	բան	գեղ	դեր	եկք	զեղը	էշք
անք	բեմ	գետ	գեղ	եղն	զերծ	էլք

Ընդ	ժահ	իբր	լակ	խազ	ծակ	կառ
ըստ	ժահր	իժք	լայն	խաժ	ծառ	կազ
Թագ	ժամ	իղծ	լար	խակ	ծափ	կար
Թաթ	ժան	իճէ	լաց	խաղ	ծեծ	կառ
Թաղ	ժայռ	ինծ	լաւ	խաշ	ծեր	կիթ

հայ	ձագ	ղատ	ճահ	մազ	յագ	նախ
հաց	ձախ	ղեակ	ճաղ	մահ	յամր	նաւ
հաւ	ձայն	ղեկ	ճայ	մաղ	յարտ	նեղ
հեղ	ձեղ	ղեն	ճանճ	մաճ	յարկ	նեռ
հէգ	ձեր	ղիոր	ճաշ	մամ	յետ	ներ

շահ	որբ	չայ	պահ	ջախ	ռազմ	տահ
շաղ	որլ	չազգ	պաղ	ջահ	ռահ	տան
շամբ	ոսպն	չար	պան	ջամբ	ռամ	տար
շատ	ոստ	չափ	պապ	ջայլ	ռատ	տեր
շար	ոսն	չի	պար	ջան	ռեմ	տերկ

վազ	տաւ	րազ	ցախ	ւիւթ	փակ	քար
վաղ	տաղ	րախ	ցած	ւիւծ	փաղ	օգն
վան	տապ	րակ	ցամ	ւիւն	փայլ	օղք
վառ	տառ	րաճ	ցան	ւիւս	քաղ	օճք
վառ	տաք	րամ	ցանկ	ւիւք	քալ	օժտ

III.

1.

Хра - бросшь	бо - дросшь	вы - дра
про - спакъ	спа - влю	на - глый
но - гребъ	под - лець	про-званъ
но - кровъ	зе - мя	су - пругъ
ко - шва	ве - сло	сре - бро
лю - блю	по - плю	до - кладъ
ве - сна	про - спри	во - хра.

2.

Зи - ма	па - ра	мо - ре	си - ла
въ - ра	зо - ву	но - шу	вле - ку
ши - ло	са - мый	ко - шу	про-шу
ча - до	во - да	ры - ба	дре - во
на - че	ко - жа	бу - ря	ни - ва
вре - мя	ло - за	ви - но	съ - мя.

3.

Да - я - ніе	явлені - е	разспо - яніе
вечерня - я	мно - ю	собо - ю
непцу - юшь	подоба - ешь	опверга - ешь
препо - ясанъ	осшавля - ю	упренню - ю.

4.

Рай	рой	зной	гной	мой	пвой
свой	спой	спрой	слой	лей	пей.

5.

мо - ей	пво - ей	сво - ей
исполня - яй	истязу - яй	испыта - яй
во - юй	да - яй	побъжда - яй.

III.

I.

Աբբայ	Քաթել	Գաղաթ	Դաբեր	Ե-դեմ
աբգար	բազին	գաղան	դագաղ	ե-դոմ
ագցան	բազե	գա հոյ	դագոն	ե-թեր
ագդե	բաժակ	գա միջ	դագար	եկքան
Չագեր	Լաճ	Ըմբել	Թաբոր	Ճաման
չաճած	էակ	ըմբոն	թաթախ	ժամոյք
չա կատ	էանկ	ընթացք	թախիծ	ժայթքել
չառիկ	էանց	ըմպել	թաղարթ	ժանիք
Պաբայ	Լալիւն	Խաբոզ	Ճագել	Կա կաղ
Պիգեպ	Լա կոտ	խաղոզ	ճախել	կա կաղ
Պիգատ	Լապտեր	խանութ	ճածուկ	կա կուղ
Պիգուր	Լա տին	խաչիկ	ճակել	կա շանտ
Հագար	Չագառ	Ղագար	Ճագար	Մախաթ
հագար	ձախոզ	ղալստ	ճախին	մախաղ
հալոց	ձախորդ	ղա կիշ	ճախ բել	մախանք
համար	ձա կործ	ղամբար	ճա կատ	մաճուն
Յաբեթ	Կագար	Շաբաթ	Ողջոյն	Չակերտ
յա կոբ	կաթան	շալակ	ուչիար	չաման
յակինթ	կաժիշտ	շահապ	ոսկի	չամիչ
յաղթել	կախիթ	շաղախ	ոստայն	չամչեպ
Պագ շոտ	Չա հել	Ռաբբի	Սարէլ	Վախ ճան
պալտ	չաղխել	ռաբգոն	սալոր	վա կաս
պալար	չաղջախ	ռաբովդ	սակա	վահ րամ
պակաս	չամբել	ռագաւ	սահ	վաշիւ
Տախ տակ	Քաբուն	Յամար	Փական	Քակել
տաճար	քագարդ	ցանգել	փակել	քակոր
տանջանք	քախճան	ցանել	փակել	քահել
տաշեղ	քակերտ	ցանկալ	փանոս	քաղաք

Օգնել օգուտ օգտիլ օրիք:

6.

О - кладь	о - креспь	у - шроба
и - гла	и - кра	о - града
у - зрьшь	о - спро	е - млю
и - спина	и - гра	о - спровь
у - спа	у - про	я - сный
у - брусъ	е - спеспво	я - дро
о - врагъ	я - спребъ	ѣ - зда.

IV.

I.

Воз - несеніе	воз - расшаю
об - расшаю	ош - расль
под - расшаю	об - ливаю
пред - лагаю	воз - ражаю
под - логъ	рас - пущный
из - ранишь.	без - родіе
ош - рожденіе	под - рываю.

2.

Къ те - бѣ	къ Бо - гу	въ шко - лѣ
съ шѣ - ми	съ шо - бою	съ ва - ми
къ се - бѣ	съ на - ми	къ не - му.

3.

Нынѣ - шній	вчера - шній
всегда - шній	дѣв - спво
шорже - спво	муже - спвенъ
здѣ - шній	рожде - спво
суше - спвенъ	врачев - спво.

Աբգիսս	ժա մա հար	ճա իա րակ	աա մա նոս
բա նա կան	իս կա կից	մա նու էլ	սա մու էլ
գա բա ճոն	լի բա նան	յա կո բոս	վա նա կան
դա կու էլ	իա բե բայ	նա ճա կից	տա դա ճար
ե ղի ա	ժա լա չի	շա հա ճակ	րա բու նի
գա քե սո	կա տա րած	ող ջա կեզ	ցա ճա կից
է ա կան	հա կա աակ	չա րա բան	ւիւ թա կան
ըն դա կեր	ճայ նա ճոք	պա հա պան	փա աա մու
թա գա ճոք	ղա դա րոս	ջա հա վառ	քա հա նայ
	օգ-նա	կան	

IV.

I.

Աբգնեզեր	ճի ժա դա խիտ	աաք բի ա կան
բա րա քի սա	հեր մո գի նէս	վա հա նա ճոք
դաղ մա տի ա	ղամ պա րա փայլ	րա բու նա բոք
ըս քա լի սա	մա դա քի սա	ւիւ թանիւ թեայ
ըս քս տա կէս	նա թա նայ էլ	քա դա քա ցի
ժա հա հո տիլ	ոս կե փե տուք	օգա պա լիկ
լի ա կա տար	պա լա րա կապ	ճի ղի գա կան

Աբ տա բե րա կան
 եր գե ցո ղա կան
 թո գա ճո րա կան
 իք նա մո ղա կան
 ղօ ղան ջո ղա կան

Ճե մա րա նա կան
 շա րա մա նա կան
 շա նա ցո ղա կան
 տա դա շա փա կան
 օգ տե ցո ղա կան

Աբ իա տո ղա կա նայ
 դա տա ճո րա կա նայ
 է ա ցու ցա նո ղայ
 ժա մա նա կա ճո րայ
 ժա նա կո ղա կա նայ
 ճի ա վար ժա կա նայ
 ղօ ղե ցու ցա նո ղայ

Ճա նա շո ղա կա նայ
 նա իա դա տա կա նայ
 շա րա բա նա կա նայ
 աա հա բե րա կա նայ
 րա իա ցու ցա նո ղայ
 ցո լա ցո ղա կա նայ
 օգ տե ցու ցա նո ղայ

МОЛИТВА

предъ ученіемъ.

Преблагій Господи! ниспосли къ намъ благодати, Духа Твоего Святаго, дарствующую смыслъ и укрѣпляющую душевныя наши силы, дабы мы, внимая преподаваемому намъ ученію, возрасли Тебѣ, Создателю нашему во славу, родителемъ же нашимъ и обществу всему на пользу.

МОЛИТВА

послѣ ученія.

Благодаримъ Тебѣ, Создателю! яко сподобилъ еси насъ благодати Твоея, воеже внимаши ученію. Благослови нашихъ Начальниковъ, Родителей и Учительей, ведущихъ насъ къ познанію блага, и подаждь намъ силы и крѣпость ко продолженію ученія сего.

V.

ԱՂՕԹԻՎ

յ առ աջ քան զուսանելն :

Բարեբար ՏԵ՛՛՛՛ առաքե՛ա առ մեզ զչնորհ հոգե-
ւոյդ քոյ սրբոյ՝ առ ՚ի լուսաւորել զմիտս մեր, և
հաստատել զզօրութիւնս հոգւոց մերոց. զի զառա-
ջադրեցեալն մեզ վասն ուսանելոյ. մտառեալ զար-
գացիմք ՚ի փառս ստեղծողիդ մերում, և ՚ի յօգուտ
ծնօղաց մերոց և համայնից հասարակութեանց :

ԱՂՕԹԻՎ

զկնի ուսանելոյ :

Գոհանամք զքէն ստեղծող Լ՛՛՛ծ մեր, որ հաճե-
ցար քոյին շնորհօք շնորհել մեզ ՚ի միտ առնու-
լայն՝ զորս ուսաք : Լ՛ղսչեմք զքեզ, օրհնե՛ա զմե-
ծաւորս, զծնօղս՝ և զուսուցիչս մեր. որք առաջնոր-
դեալ հասուցանեն զմեզ ՚ի ճանաչումն բարեաց : Եւ
տ՛ուր մեզ զզօրութիւն՝ և հաստատութիւն, առ ՚ի
յարատելի ՚ի կրթութեան յայսմիկ :

VI.

КРАТКОЕ ПРАВОУЧЕНІЕ.

Кто Бо-га бо-иш-ся и чест-но по-
спу-па-ешь, шопъ не спра-шиш-ся ни-
че-го.

У-по-вань на Бо-га и лю-биль Е-го
всемъ серд-цемъ дол-жно.

Го-су-да-ря сво-е-го по-чи-шай, и по-
ве-лъ-ні-ямъ е-го по-ви-нуй-ся.

Ко-гда не дѣ-ла-емъ ни-че-го ху-да-го;
то и насъ ни-ка-ко-е зло не по-спи гнешъ.

Къ че-му при-вы-кнемъ въ мо-ло-дыхъ
лѣ-тахъ; шо-го не по-ки-немъ и въ спа-ро-
сти на-шей.

Че-го себѣ не хо-чешь, шо-го и дру-го
му не же-лай.

Ни-че-го чу-жа-го не бе-ри; коль-ми
па-че не у-крадь.

Въ чемъ и-мѣ-ешь ну-жду, при-о-брѣ-
шай шру-домъ.

Что въ зай-мы воз-мешь, оп-да-вай.

VI.

ՀԱՄԱՌՈՏ ԲԵՐՈՅԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄԸ:

Որ երկնչի յԱՅ, և վարի բարեպէս՝ նա մի՛ սա-
սանեսցի:

Պարտէ յուսալ յած, և սիրել զնա բոլորով
սրտիւն:

Պատուեա՛ զթագաւորն քոյ, և լեր հնազանդ
հրամանաց նորին:

Երբ զչար ինչ ոչ գործեմք, մեզ ևս չար ինչ
ոչ պատահի:

Չսովորուիլիսն արարեալն մեր՝ ի մանկու-
թեան հասակի, ոչ թողումք զայն՝ ի ծերութեան
մերում ժամանակի:

Չօր ինչ քեզ ոչ կամիս, մի՛ առնե՛ր զայն և դու-
այլոց:

Չայն, զոր այլոցնէ՛ մի՛ առնուցուս, և մանաւանդ
մի՛ գողանայցես:

Չոր ինչ քեզ հարկաւորէ՛ ստացիւ աշխա-
տանօք:

Չփոխ առեալդ յայլոցէ, կրկին վերադարձո:

Будь бла-го-ско-ленъ и ми-ло-спивъ;
 про-ся-ще-му дай, е-же-ли и-мъ-ешь;
 бѣд-но-му по-мо-ги ко-гда то у-чи-нишь
 въ со-сто-я-ні-и.

Оби-дѣль ли кто те-бя, про-спи е-му;
 о-скор-билъ ли шы ко-го при-ми-ри-ся съ
 нимъ.

Е-же-ли бу-демъ че-ло-вѣ-ко-лю-би-вы,
 бу-демъ опъ лю-дей лю-би-мы.

Ни-ко-му не за-ви-дуй; но вся-ко-му
 до-бра же-лай.

У-слу-жи-вай ко-му толь-ко мо-жешь,
 и у-го-ждай всѣмъ до-брымъ лю-дямъ.

На-чаль-ни-камъ будь по-слу-шенъ, съ
 рав-ны-ми об-хо-ди-те-ленъ, къ ни-жнимъ
 при-вѣш-ливъ.

Во-про-шаю-щимъ оп-вѣ-чай.
 Не все, что мо-жешь, дѣ-лай; но-толь-ко
 то, что дол-жно.

Ни-че-го без-раз-су-дно не на-чи-най.
 По-ду-май сперъ-ва о томъ, что го-во-
 ришь хо-чешь.

Здра-вый раз-су-докъ и до-бра-я во-ля
 мно-гі-я до-бры-я дѣ-ла про-из-во-дять.

Ко-гда кто го-во-ришь, слу-шай.

Եւ ի այցելու՝ և սղորմած, տուր՝ որ ինդրէ
'ի քէն՝ եթէ ունիս. օգնեա՛ կարօտելոց եթէ
կարես:

Եթէ չար ինչ արարեալէ քեզ ոք՝ թող նմա,
եթէ վշտացուցեալես զու զոք, հաշտեա՛ ընդ նմա:

Եթէ Լինիցիմք մարդասէրք, Լինիցիմք մեք ևս
սիրեցեալք՝ ի մարդկանց:

Մի՛ նախանձիր ումեք, այլ Լի՛ր բարիկամեցող
վասն ամենեցուն:

Յո՛յց զծառայողութիւնքո ամենեցուն որքան կա-
րես, և կատարեա՛ զկամս մարդկանց բարեաց:

Հնազանդ լեր Առաջնորդաց, ընդ հաւասարս քոյ
բարւոք քաղաքավարեա . և Վիճերագոյնս մի արհա-
մարհէր:

Տուր նոցայ պատասխանի, որք հարցանեն քեզ:

Մի՛ գործեր զայն ամենայն, զոր գիտես, այլ զայն
միայն, որ հարկաւորնէ:

Առանց դատողութեան ոչ ինչ մի սկսեր գործել:
Խորհեա՛ նախապէս զայն՝ զոր խօսելոցնես:

Առողջ դատողութիւն՝ և կամք բարի, զբա-
զում բարի գործս առաջացուցանեն:

Եթէ խօսէ ոք՝ ունկնդիր լեր նմա:

Е-же-ли по-грѣ-шишь въ чемъ, при-зна-вай-ся безъ сты-да; и-бо на при-зна-ні-е по-слѣ-ду-ешь и про-ще-ні-е.

Опъ не воз-дер-жа-нія ра-жда-ют-ся бо-лѣ-зни, опъ бо-лѣ-зней и са-ма-я смертъ при-клю-ча-ет-ся.

Воз-дер-жны-е жи-вущъ здра-во, до-лго-вѣч-но и хо-ро-шо.

По-ле-зно здра-ві-ю ѣсть и пить у-мѣ-рен-но, и ни-ма-ло не сер-дишь-ся, ко-гда ѣ-димъ.

Безъ по-зы-ву пи-щи не у-по-пре-бляй; безъ жа-жды не пей.

Опъ пьян-ства, какъ опъ я-да у-да-ляй-ся.

Бо-га-то-е и пыш-но-е пла-тье не-сдѣ-ла-етъ ду-ра-ка у-мнымъ.

Кшо мно-го го-во-ришь, опъ по-го ма-ло-хо-ро-шихъ рѣ-чей слы-шимъ.

Го-во-ри все-гда пра-вду, а ни-ко-гда не лги.

Со-лгав-ше-му о-дна-жды рѣд-ко впредь вѣ-ряшь.

Не из-дѣ-вай-ся надъ спа-ры-ми людь-ми, по-то-му чшо и шы на-дѣ-ещ-ся до-жишь до-спа-ро-спи.

Եթէ յանցեալեա ՚ի յիրս ինչս, խոտովանեա
զճշմարիտն առանց պատկառանաց. քանզի ուր մեղայն
է՝ անդ է թողութիւն :

՚Ի չպահեցողութենէ ծնանին ցաւք, և ՚ի ցա-
ւոց պատահի մահ :

Պահեցողքն ապրին առողջ անձամբ, երկաց
ամբ՝ և բարւոք :

Շահանէտէ վասն առողջութեան սւտեւ, և
ըմպել չափաւոր. և ՚ի ժամանակի ուտելոյ չբարկա-
նաւ ամենեին :

Ըռանց քաղցելոյ մի ուտեր, և առանց ծարա-
ւելոյ մի ըմպեր :

՚Ի յարբեցողութենէ որպէս ՚ի թիւնոյ հեռացիր,
չանդերձ մեծագին, և փառահեղ՝ ո՛չ առնէ
զխեւագարն խեւացի :

Որ շատախօսնէ՝ յոյժ սակաւ խեւացի խօսս լսեմք
՚ի նմանէ :

Եղիցին բանք բերանոյ քոյ միշտ ճշմարիտ, և մի
երբէք խօսեցես զսոութիւն :

Որ միանգամ խօսեալէ զսոութիւն, դժուարաւ
հաւատասցեն նմա յապագայն :

Չծերացեալս մի ծաղր առներ. քանզի և դու
ակնունիս կեալ մինչ ՚ի ծերութիւն :

КРАТКІЯ ПОВѢСТИ.

Орель и Воронь.

Воронь, увидя спустившагося на ягненка и съ нимъ на верхъ поднявшагося орла, хотѣль ему послѣдовать, и шакъ налешѣль на другаго ягненка, но онъ былъ маломочень для поднятія его на верхъ, къ помужь онъ шакъ запушался въ его шерспи когшями, что уже не могъ и лешышь. Сіе увидѣвъ паспухъ, немедлѣнно подбѣжалъ, и обрѣзавъ ему крылья, ошдалъ для забавы своимъ дѣшямъ.

НРАВОУЧЕНІЕ.

1. Малый человекъ не долженъ во всемъ подражать большему; ибо рѣдко ему въ шомъ удаешся, какъ случилось и съ Пешрушей, кошорой увидя нѣкогда садовника лазящаго безъ всякаго шруда на дерево, вздумалъ шоже испытать, но онъ былъ еще слабъ, и не могли удержашся надлежащимъ образомъ, упалъ и (ошъ чего Боже всякаго сохрани!) переломилъ себѣ руку.

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԵՏՄՈՒԹՒՆԻՔ

ԱՐԾՈՆԻՆ և ԱՔՈՒՄԱՆ:

ԱՔՈՒՄԱՆ ետես, որ ԱՐԾՈՆԻ մի իշաւ 'ի վերայ
 գառին' և վերացոյց զնա 'ի յօգս. կամեցաւ ինքն
 ևս հետևիլ նմա, ուստի թռաւ 'ի վերայ այլ գա-
 ուին. իսկ գորով անզօր՝ ոչ կարաց վերացուցանել
 զնա 'ի յօգս, այլ այնպէս պատատեցաւ եղնգամբքն
 'ի գեղձն նորին, որ այլ ո՛չ կարաց թռչիլ 'ի բաց:
 Տեսեալ զայս հովիւն, իսկոյն վազս առեալ եկն,
 եհատ զթևս նորին՝ և ետ մանկանցն իւրոց առ 'ի
 զբօսնուլ նովաւ:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆ.

1. Մարդոյ փոքրագունի՝ ոչ է պարտ հետևիլ յա-
 մենայնում իւրի մարդոյ մեծագունի. քանզի դժո-
 ճարաւ աշողի նմա, որպէս պատահեցաւ մանկան պետ-
 րոսին: Սա տեսեալ յաւուր միում պարտիպան մի,
 որ կարի դիւրութեամբ վերանայր 'ի ծառն 'ի վերոյ
 կամեցաւ ինքն ևս փորձել, բայց գորով դեռ ևս տկար
 ջօրութեամբ, և ո՛չ կարելով կանուլ զծառն ըստ
 պատշաճի՝ անկաւ 'ի վայր, և (յորոյ Աճ աղատե-
 ցէ զամենեսեան) եբեկ զձեռն իւր:

2. Ежели мы чтонибудь дурное отъ большихъ себя видимъ, или слышимъ; то шѣмъ менѣе должны мы имъ послѣдовать.

Въ семь случаевъ былъ Яковъ весьма любви достойное дитя. Когда онъ слыхалъ, что ктонибудь скверныя рѣчи говорилъ; то онъ пошъ часъ или уши запыкалъ, или и свсѣмъ уходилъ. Такъ же когда видалъ, что люди ссорились, или дрались, или съ бѣднымъ неласково обходились, или когонибудь обижали, то онъ пошохоньку зывалъ къ Богу и говорилъ, Отець небесный! сохрани меня отъ шакой злоспи, дабы и я Тебѣ шакъ же не былъ неугоденъ.

Медвѣдь и Пчелы.

Нѣкогда Медвѣдь отважился войши во пчельникъ, гдѣ пчелы водились. По прошествіи малаго времени прилешѣла пчела и ужалила его. Симъ раздраженный медвѣдь пошелъ прямо на ульи, что бы ихъ всѣхъ испребитъ; но лишь онъ одной пчелѣ ошмстидъ за обиду, то уже прочія оскорбленныя на него налешѣли, и шакъ больно его жалили, что онъ почти зрѣнія лишился.

2. Եթէ տեսնեմք, կամ լսեմք զիրա անպատեհս, զորս գործեն մեծագոյնք քան զմեզ, ո՛չէ պարտ հեռեւիւ մեզ արարմանց նոցին:

Ս'անուկն Յակոբ՝ ՚ի յիրս յայսպիսիս էր մեծապէս սիրոյ արժանի երեխայ: Յորժամ լսէր նա յուր մեքէ խօսիլ զքանս գաւջելիս, իսկոյն խցեր զքահանջս իւր, կամ թէ հեռանայր յանտէ իտպարուհի մահապէս՝ յորժամ տեսնէր, որ մարդիք կռուէին ընդ միմեանս, կամ հակահնէին զիրեարս, և կամ թէ անարգէին զաղքատս, և զայրացուցանէին զոք, յայնժամ ՚ի ծածուկ աշխիւր նա առ **Ե** ասելով՝ Հայր երկնաւոր, պահեա զիս ՚ի չարեացս յայտցանէ, զի մի՛ և ես զբկեցայց ՚ի շուհաց քոց:

ԵՐԸՆ և ՄԵՂՈՒՔՆ:

Յաւուր միում արջն համար ճակեալ եմուտ ՚ի մեղունոց մի, ուր գործէին մեղուքն զխորիսիս մեզու: Քկնի անցանելոյ փոքր ժամանակի՛ եկն մեզրաճանճն և խայթեաց զնա. ուստի, կատաղեալ յայտմանէ արջն՝ զնոց գէպ ՚ի փեթակս, առ ՚ի բնաւ ըինջ առնել զնոսա. իբրև էառ նա զվրէժ ՚ի միոյ մեղունէ վասն արարեալ նմա չարեացն, յայնժամ զայրացեալ մեղուքն անկան ասեմեքեան ՚ի միասին ՚ի վերայ նորայ, և այնպիսի խստութեամբ խայթեցին զնա, մինչ զի կորոյս զլոյս աչացն իւրոց:

ПРАВООУЧЕНІЕ.

1. Не ходи туда, куда не должно; ибо легко можешь случиться шѣбѣ весьма неприятное.

2. Мы должны научаться сносить малыя обиды, когда хошимъ вести спокойную жизнь; ибо обыкновенно опѣ мщенія нещастіе умножается.

Воръ и Собака.

Воръ покусился однажды покрасѣсь въ шемную ночь въ домъ нѣкотораго богатаго человѣка, кошорой имѣлъ собаку весьма вѣрно домъ его охранявшую, и лишь приближился къ дому, шо уже собака начала весьма громко лаять. Воръ кинулъ ей кусокъ хлѣба и приговаривалъ, чшобѣ она не лаяла. Собака не взирая ни на что сказала, прочѣ „бездѣльникъ! ты меня учишь сдѣлаться „невѣрною хозяину, кошорой меня сполько „времени кормишь и поишь: никогда ты „въ намѣреніи своемъ не успѣешь,, Присемъ начала еще громче лаять, шакъ чшо домашніе люди пробудились, и опѣ шого воръ принужденъ былъ поскорѣ бѣжать.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆ.

1. Մի՛ գնար անդր՝ ուր ոչէ պարտ գնալ. քանզի դիւրաւ կարէ պատահիլ քեզ ձստորդութիւն:

2. Պարտեմք սովորիլ կրել զսակաւ զրկանս, եթէ կամիմք կեալ անդորրութեամբ. քանզի՛ի վրէժ-խնդրութենէ հասարակապէս առաւելանայ անաշո-ղութիւնն:

ԳՈՂՆ՝ և ՇՈՒՆՆ:

Գող մի կամեցաւ ՚ի խաւար գիշերի միում մտա-նել ՚ի տուն հարուստ մարդոյ, որ ունէր շուն մի հաւատարիմ պահապան տան իւրոյ. իբրև մերձեցաւ գողն առ տունն, իսկոյն սկսեաց շունն չաչել մեծաւ աղաղակաւ. գողն ձգեաց նմա կոտոր մի հացի, և համոզէր՝ զի լռեսցէ ՚ի հաչելոյ, իսկ շունն արհամարհեալ զայն ամենայն՝ պատասխանի ետ նմա և ասէ. ՚Ի մաց կաց յաստէ ո՞վ անպիտան, դու խրատես զիս, զի կորուսից զհաւատարմութիւն իմ առաջի ՏՆ իմոյ, որ ահա՛ այսքան ժամանակ կերակրեալէ զիս. քաւ էիցի, ո՛չ հասանիս քում առաջադրութեանդ: Օայս ասացեալ՝ սկսեաց ևս առաւել մեծաւ աղաղակաւ հաչել, յորոյ ընտանիքն ամենեքեան զարթեան ՚ի քնոյ: և իմացեալ զայս գողն՝ հարկադիւր եղև փախչիլ յանտէ փութապէս:

ПРАВОУЧЕНІЕ.

1. Нѣтъ ничего лучше, какъ быть вѣрнымъ и послушнымъ своему благодѣтелю. Когда и въ животнохъ вѣрность намъ нравится, то кольми паче должна она нравиться въ людяхъ?

2. Не надлежитъ молчать, когда можно какому нибудь злему помѣху здѣлать.

Конь и его Неблагодарной Хозяинъ.

Конь, оказывавшій долгое время великія услуги своему хозяину, успарьль на послѣдокъ, и пакъ ослабъ, что идучи шажело навьюченъ часио спотыкался и падалъ.

Однажды былъ онъ споль шажело навьюченъ, что упадши не могъ уже встать. Въ семъ случаѣ надлежало бы хозяину, вспомни прежнія его услуги, сперпѣшь и ему пособиць; но онъ былъ споль жестокосердъ, что безпрестанно билъ стараго коня.

На конецъ въ ярости своей ударилъ онъ коня въ голову, ошъ чего онъ издохъ. Тупъ худой поспупокъ хозяина обратился ему же во вредъ; ибо онъ самъ принужденъ былъ на себѣ нести конскую ношу.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆ.

1. Ո՛չ ինչէ առաւել գովելի, քան լինիլ հաւատարիմ՝ և հնազանդ բարերարին իւրում: Եթէ հաւատարմութիւնն կենդանեաց բարոք թուի յաչս մեր՝ որքան առաւել հաճելի լինելոցէ հաւատարմութիւնն մարդկանց:

2. Ո՛չէ պարտ լո՛ւել եթէ կարելիէ խափանելազաղակաւ զչալութիւն ինչ:

Չին՝ և տէր նորին ապերախտ.

Չին ցուցեալ երկար ժամանակ ՏՅ իւրուք զերախտիս թծամեծս ծերացաւ վերջապէս, և այնչափ անկեալ էր ՚ի զըրութենէ, որ բազմիցս՝ ի գնալըն բեռնաւորեալ ոտահար լինէլ, և ի վայր անկանէր:

Յաւուր միում գալով յոյժ ծանրաբեռնեալ ՚ի գնալն անկաւ ՚ի ճանապարհի, և այլ ոչ կարաց կանգնիլ յոտն: Չայս տեսեալ ՏԵ նուրին, արդար և միշտով զանցեալ զերախտիս ձիոյն, պարտէր զսպել զինքն ՚ի բարկութէ և օգնել նմա, բայցնա այնքան եղև խոտասիրտ, մինչ զի սկսեաց ծծծել անողարար զձին իւր ծերացեալ:

Վերջապէս բարկութեամբ թծաւ եհար ՚ի գլուխ ձիոյն, և սատակեաց: Չայս խոտելի արարք ՏՅն փոխեցան յինքեան ՚ի վնաս. քանզի՝ կամայ և ակաջ մայ հարկադրեցաւ ինքն տանել զբեռն ձիոյ:

ПРАВОУЧЕНІЕ.

Нѣтъ ничего хуже, какъ предавать забвенію спарыя благодѣянія и услуги.

2. Справедливосіть наблюдающій человекъ сожалѣніе имѣеть шакже и надъ скопомъ, и спарается всегда сдѣлать сносною жизнь его.

3. Разумной человекъ никогда не бываетъ распаленъ гнѣвомъ; ибо во время онаго часто дѣлаемъ то, что несправедливо.

Деньги, Бѣдной Человѣкъ и Сынъ Его.

Нѣкопорой бѣдной человекъ, не имѣвши ни денегъ ни хлѣба для пропитанія своихъ дѣшей, пошелъ къ богатому господину, просить у него работы; ибо онъ былъ очень чеспень, не хотѣлъ быть празденъ и ишпій просить милоспыни.

Тогда по случаю вошелъ онъ въ горницу, гдѣ лежала куча денегъ. Ахъ, бапюшка! вскричалъ сынокъ его, копораго онъ держалъ за руку, посмотри сколько денегъ: пожалуй бери сколько тебѣ угодно.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆ:

1. Ոչ ինչ գոյ չարագոյն, քան մոռանալ զանցեալ բարերարութիւնս և զերախտիս:

2. Որ ըսու զճշմարտութիւնս, տանէ ևս զինամս ընդ անասնոյ, և ջանայ մըշտապէս, զի մի՛ ճանճրացուցէ զնա աշխատանօք:

Յ. Մարդ ինեացի ոչ բարկանայ երբէք. քանզի բազմիցս պատահի գործել ՚ի բարկութեան զանիրաւութիւնս:

Դրա՞ն՝ Աղբատն՝ և որդիքն նորա:

Ո՞ն աղբատ, ոչ ունելով դրամ, և ոչ հաց վասն կերակրելոյ զզաւակունս իւր, գնաց առ մեծատունոմ ինդրել ՚ի նմանէ. զի կալցէ զնա ՚ի վարձու. քանզի գորով այր համեստաբարոյ, ոչ կամի ը մնալ ՚ի դատարկութեան՝ և մուրանալ զհաց իւր:

Յայնժամ ըստ պատահման եմուսնա ՚ի սենեակ մի, ուր կուտեալ զնիւր բազմութիւնս դրամոց: Տեսեալ զայս որդին աղբատի՝ աղաղակեաց և ասէ ց՛հայր իւր, որոյ ճեռն կալեալ ունէր: Տեսանես զբազմութիւնս դրամոցս, աղաչեմ զքեզ առ՝ որքան և կամիս:

„Храни меня боже, опвѣшествовалъ опецъ:
 „онъ не мой; а удругихъ не должно нима-
 „лѣйшаго брать, чшобъ не лишиться благо-
 „воленія Бога и людей“ здѣсь никто не ви-
 дитъ, опвѣчалъ сынъ,, конечно, сказалъ
 „Опецъ ему въ опвѣшъ; ежели сего люди
 „не видяшъ, то видишъ Богъ, кошорый вез-
 „дѣ присушествоуешъ.

„Онъ сіе предъ всеми объявишъ, ежели
 „я здѣсь украду, и я неприобрѣшу вѣчнаго
 „себѣ блаженства; ибо ни воръ, ниже непра-
 „ведной человекъ, не получашъ царствія не-
 „бснаго. Помни это, говорю я тебѣ, любез-
 ный сынъ мой!“

Въ самое то время вошелъ шуда хозяинъ
 онаго дома, кошорый все сіе слышалъ въ
 другой горницѣ, выхвалялъ сего бѣднаго че-
 ловѣка за его честность, и далъ ему денегъ
 сколько ему пошребно было на разживу.

ПРАВОУЧЕНІЕ.

Научайшесь молодыя дѣши, сколь щедро
 Богъ награждаетъ шѣхъ, кои Его бояшся.

,,Քաւ լիցի ինչ, ասէ ցնա հայրն, ոչէ իմ այգո
 ,,և զոր այլօցնէ՝ թէ ևս իցէ փոքր ինչ՝ չէ պարտ
 ,,առնուլ. քանզի այսու դիւրաւ կարէ մարդ զբկիլ
 ,,ի բարեհաճութենէ (.) և մարդկանց, (.) սէ ցնա որ
 ,,դին, մի թէ տեսանիցէ որ զայդ, ոչ ոք է աստ. պա
 տասխանի ետ նմա հայրն և ասէ. ,,Դու իրաւապէս
 ,,ասես զայդ՝ թէ մարդիք ոչ տեսցեն, բայց իմա՛
 ,,ղի տեսանէ (.) , որ նկկայէ յամենայն ուրեք. նա
 ,,զգողութիւնն իմ յայտնեացէ առաջի ամենայն
 ,,մարդկանց, և ես ոչ հասանիմ՝ ի յերանութիւնն
 ,,յաւիտենական. քանզի ոչ գող՝ և ոչ այք անիւաւ
 ,,ոչ մտցեն յարքայութիւն յեկնից: Ա՛յ դու բաք
 ,,ւոր ի միտ առ զայս ամենայն զօր ասեմ ցբեզ ըր
 գեակ իմ սիրելի,

Հոյն ժամայն եմուտ անդր տանուտերն, որ զամ
 լուեալ էր ի միւս սենեկոյ, գովաբանեաց զաղքաան
 զայն վասն հաճտութեանն, և ետ նմա զգրամս,
 որքան պիտոյ էր վասն ապրուստի նորին:

ԲԱՐՈՅԵԿԸՆ ՈՒ ՍՈՒՄՆ.

Ուսարձք ով մանկունք դեւահատակք, և
 սեսէք, թէ որպիսի առատութեամբ վարձադրէ (.)
 զայնոսիկ, որք երկնչին ի նմանէ:

Мальчикъ и Старикъ.

Нѣкопорой легкомысленной мальчикъ увидѣлъ мимо своихъ воровъ идущаго спарика, копорой ошъ глубокой спароспи ходиль согнувшись. Мальчикъ не разсудя, что самъ когда нибудь приидеть въ спароспъ, издѣвался надъ онымъ спарикомъ, и показываль въ шомъ все свое оспроуміе.

Спарикъ сожалѣлъ осемъ безразсудномъ мяльчикѣ, и въ мѣсто гнѣва обернясь говорилъ ему ласково. „ другъ мой! не смѣйся „надъ спарымъ человѣкомъ, шы не знаешь, „что съ шобою подъ спароспъ случишься мо- „жешь.

„Ежели бы шы сполько порабошалъ и споль- „ко послужиль денно и ночью. шобы шы безразсудно надо мною не издѣвался. „

Мальчикъ пронупый симъ крошкимъ и не ожидаемымъ ошвѣшомъ, успыдился своего поступка, пришелъ въ раскаяніе, и кинулся спарикю на шею, прося ошовсего сердца у него прощенія.

Ս ան ու կ ն' և ծ եր ու ն ի ն :

Ս'անուկ ո՞վ թեթևա՞տ՝ ետես զծերունի մի,
որ անցանէր անալի գրանն իւրոյ. և 'ի խորին
ծերութենէ՛ գնայր կորացեալ : Այն ոչ գնտաւ անծե-
լով՝ թէ ինքն և սյաւուր միում ծեփանալոցէ՛ սկըս-
եաց ծաղը աննել զնա, և 'ի ծաղըբանութեանն
յուզանէր զամենայն սրտաուր թիւնս իւր :

Իբրև ետես զայս ծերունին՝ ցաւագնեցաւ ընդ
անդատողութեան մանկանն, և 'ի տեղի բարկանա-
լոյ՝ դարձաւ՝ և ասաց ցնա քաղցրութեամբ. »Սի-
»րեւի՛ մ'ի ծաղը աննե՛ր զծերացեալս. զի՛ ոչ
»գիտեօ թէ՛ զ'ինչէ քեզ պատահելոց՝ ի քում ծերու-
»թեան ժամանակի : Աթե իցէիւր գո՛ւ և ս զցոյճ
»և զցերեկ՝ ի միջ այնքան աշխատանաց և ծառայ-
»ութեան որպէս ես, արգարև՝ ոչ ծաղը աւնէիք
զիս այդպէս անանց դատողութեան :»

Այսպիսի անակնունելի՛ և հեզաբարոյ պատաս-
խանաւ խրատեցեալ մանուկն, ամաչեցաւ 'ի յաւոր-
մանց իւրոց. և փոշիմանեալ սրտիւ անկաւ ընդ պս-
րանոցաւ ծերունւոյն, և խնդրէր 'ի բոլրէ սրտէ
զնեբուս :

Я радуюсь, опшвѣчалъ спарикъ, что ты свою ошибку исправилъ спараешься: только не дѣлай оной впредь, дабы тебѣ Богъ даровалъ дожить весело и благополучно до спароспи.

ПРАВОУЧЕНІЕ.

1. Не должно ни надъ кемъ шупишь, сколько бы онъ изуродованъ и безобразенъ нибылъ: ибо чрезъ то смѣемся его Создателю.

2. Почитай сѣдину спарыхъ людей: ибо долговременная жизнь всего пріятнѣе.

УСТАРѢЛЫЙ ЛЕВЪ.

Спарой левъ, которой прежде весьма люпъ былъ, лежалъ однажды обезсилень во своей пещерѣ, и ожидалъ кончины. Прочія животноя котороя до того опъ одинаго взгляда нането въ спрахъ приходили, не сожалѣли объ немъ, ибо кто соболъзнуешь о смерти нарушителя спокойствія, которой ничего въ безопасности не оставялъ? но напрошивъ того еще болѣе радовались, что онъ опъ него избавяшся.

Ահա ուրախանամ ասե՛ցնա ծերունին, որ փոյթ
կալե՛ալ կամփո ուղղե՛լ զսխալութիւն թո: Այլ մի
տարացես զայդ յապագայն, եթէ կամփոզի շնորհեա-
ցէ բեզ **Մ** կեալ ուրախութեամբ, և աջողու-
թեամբ մինչ՝ի հասանիլ ծերութեանդ:

ԲԵՐՈՅԸԿԸՆ ՈՒՍՈՒՄՆ.

1. Ոչ է պարտ ծաղր առնել զոք, թէ և իցէ
կերպարանօք տգեղ և այլանդակ, քանզի ծիծաղելով
՝ի վերայ այսպիսւոյ, ծաղր առնեմք զստեղծօղնորին:

2. Պահեա՛ի մեծյարգութեան զալիս ծերոց,
քանզի կեանք երկար առաւել տեսչալիէ, քան զամե-
նայն ինչ:

Ա ռ ի ծ ն Ծ ե ռ ա ց ե ա լ :

Առիւծն ծերացեալ, որ առաջն էր յոյժ կա-
տաղի, տկարացեալ յաւուր միում՝ կայր անկեալ ՚ի
միջ յորջոյ իւրոյ, և սպասէր զկէտ մահուանն:
Միւս կենդանիքն, որք մինչև ցայն վայր միանգա-
մայն ՚ի տեսանելն զնա սարսափէին, ոչ խնայէին
զնա, քանզի ով իցէ որ ցաւագնիցէ վասն մահունան
թշնամւոյն խաղաղութեան, որ ոչ ինչ թողոյր ՚ի
ապահովութեան, այլ մանաւանդ ուրախանային, որ
զերծանելոցք են ՚ի նմանէ:

Нѣкопорыя изъ нихъ, коихъ еще обида львомъ нанесенная превозжила, вздумали доказатьъ ему прежнюю свою ненависть; ибо онѣ думали (не знаю для чего) что оное имъ принесеть удовольствіе. Лукавая лисица безпокоила его язвительными словами; волкъ поносилъ его ужаснымъ образомъ; быкъ бодаль его рогами; Кабанъ мсшилъ ему своими клыками; даже и лѣнливой осель билъ его копытами, починая сіе за великой подвигъ. Только одинъ великодушной конь стоялъ не прогая его, и не смотря на шо, что левъ машъ его расперзаль.

„Не хочешь ли ты, спрашивалъ осель, побить шакже льва?“, конь сказалъ ему въ отвѣтъ: я почиаю за подлость мсшить врагу, копорой мнѣ никакого вреда нанесши не можешь.

ПРАВОУЧЕНІЕ.

1. Надлежитъ съ молодыхъ лѣтъ привыкатьъ бытъ крошкими, милоспивыми и благосклонными; шаль приобрѣшемъ мы себѣ друзей, кои насъ даже и въ преглубокой спаро-

Ոմանք՝ ՚ի նոցանէ, որք գեռ ևս ունէին զոխ
 ընդդէմ առիւծու վասն կրօնոյ ՚ի նմանէ զնեղու-
 թիւն, կամեցան առնուլ զվրէժ: քանզի կարծէին
 նք (չբիտեմ վասն է՞ր) թէ այնով ստանալոցքեն
 զբաւանկանու թիւն: Այլ էսն նենգաւոր չարախօ-
 սելով զնմանէ, ոչ տայր նմա հանգստութիւն:
 Գայլն անարգէր զնա խստապէս: Ազն հարկանէր
 եղջերօքն: Արագն նեղէր զնա առամօքն, մինչ և
 էշն պղերգ ոտնակոխ առնէր զնա՝ համարելով իբր
 զյաղթութիւնս մեծամեծս առնէ. բայց միայն մե-
 ծահողի երիվարն որ անդն կայլ. ոչ մերձեցայր առ
 նա, և ոչ յիշէր զարարեալ չարիսն առիւծու, որ
 գիշատեալ էր զմայր նորին:

Եւ ասէ ցնա էշն, մի՞ թէ և գու ոչ կամիս նե-
 ղել զնա. պատասխանի ետ նմա երիվարն և ասէ.
 ցածութիւն համարեմ վրէժիսդիւր լինիլ թշնա-
 մւոյն, որ վնաս ինչ տալ ինձ ոչ կարէ:

ՌԱՐՈՅԵԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆ:

1. Պարտէ սովորիլ ՚ի մանկութենէ լինիլ հեզա-
 բարոյ, ողորմասիրտ՝ և բարեգութ, և այսպէս շա-
 հեսցենք զբարեկամս, որք սիրեսցեն զմզ մինչ ՚ի

спи любить и по смерти объ насъ сожадышь
будушь.

2. Нѣтъ ничего великодушнѣе, какъ за-
бываешь нанесенныя намъ обиды.

խորին ծերութեան մերում, և ունեային զինամբ
ընդ մեզ մինչ և ցկես մահուան մերոյ:

2. Ոչ ինչ է այնչափ գովելի, որպէս մուսանաւ
զգրկանս մեզ արարեցեալս:

VIII.

О числах

Гражд. Римск.

1	I	Одинъ
2	II	два
3	III	три
4	IV	четыре
5	V	пяшь
6	VI	шесть
7	VII	семь
8	VIII	восемь
9	IX	девяшь
10	X	десяшь
11	XI	одиннадцать
12	XII	двѣнадцать
13	XIII	тринадцать
14	XIV	четырнацать
15	XV	пятнадцать
16	XVI	шестнадцать
17	XVII	семнадцать
18	XVIII	осмнадцать
19	XIX	девятнадцать
20	XX	двадцать
30	XXX	тридцать

VIII.

Յ ա շ ա գ ս Թ ը ռ ց :

Յայոց.	Յասար.	Յոմա.		
Ա	1	I	մէկ	
Բ	2	II	երկու	
Գ	3	III	երեք	
Դ	4	IV	չորս	
Ե	5	V	հինգ	
Զ	6	VI	վեց	
Է	7	VII	եօթն	
Ը	8	VIII	ութն	
Թ	9	IX	ինն	
Ժ	10	X	տասն	
Ի	11	XI	մտասան	
Լ	12	XII	երկոտասան	
Խ	13	XIII	երեքտասան	
Վ	14	XIV	չորեքտասան	
Յ	15	XV	հնգտասան	
Զ	16	XVI	վեշտասան	
Է	17	XVII	եօթնտասան	
Ը	18	XVIII	ութոտասան	
Թ	19	XIX	իննտասան	
Ժ	20	XX	քսան	
Ի	30	XXX	երեսուն	

Гражд. Римск.

40	XL	Сорокъ
50	L	пятьдесять
60	LX	шестьдесять
70	LXX	семьдесять
80	LXXX	восемьдесять
90	XC	девяносто
100	C	сто
200	CC	двѣсти
300	CCC	триста
400	CD	четыреста
500	D	пять сотъ
600	DC	шесть сотъ
700	DCC	семь сотъ
800	DCCC	восемь сотъ
900	CM	девять сотъ
1000	M	тысяча
2000	MM	двѣ тысячи
3000	MMM	три тысячи
4000	IVM	четыре тысячи
5000	VM	пять тысячъ
6000	VIM	шесть тысячъ
7000	VIIIM	семь тысячъ
8000	VIIIM	восемь тысячъ
9000	IXM	девять тысячъ
10000	XM	десять тысячъ.

Таблица Умноженія.

1	ЖДЫ	1	.	.	1	5	ПЬЮ	5	.	.	25
2	—	2	.	.	4	5	—	6	.	.	30
2	—	3	.	.	6	5	—	7	.	.	35
2	—	4	.	.	8	5	—	8	.	.	40
2	—	5	.	.	10	5	—	9	.	.	45
2	—	6	.	.	12	5	—	10	.	.	50
2	—	7	.	.	14						
2	—	8	.	.	16	6	ПЬЮ	6	—		36
2	—	9	.	.	18	6	—	7	—		42
2	—	10	.	.	20	6	—	8	—		48
						6	—	9	—		54
						6	—	10	—		60
3	ЖДЫ	3	.	.	9						
3	—	4	.	.	12						
3	—	5	.	.	15	7	МЬЮ	7	—		49
3	—	6	.	.	18	7	—	8	—		56
3	—	7	.	.	21	7	—	9	—		63
3	—	8	.	.	24	7	—	10	—		70
3	—	9	.	.	27						
3	—	10	.	.	30	8	МЬЮ	8	—		64
						8	—	9	—		72
						8	—	10	—		80
4	ЖДЫ	4	.	.	16						
4	—	5	.	.	20						
4	—	6	.	.	24	9	ПЬЮ	9	—		81
4	—	7	.	.	28	9	—	10	—		90
4	—	8	.	.	32						
4	—	9	.	.	36	10	ПЬЮ	10	.	.	100
4	—	10	.	.	40	10	ПЬЮ	100	.	.	1000

Աշխատանքային աշխատանքային քաղաքացիական քաղաքացիական

1	անդամ	1 է	.	.	1	5	անդամ	5 է	.	.	25
2	—	2	.	.	4	5	—	6	.	.	30
2	—	3	.	.	6	5	—	7	.	.	35
2	—	4	.	.	8	5	—	8	.	.	40
2	—	5	.	.	10	5	—	9	.	.	45
2	—	6	.	.	12	5	—	10	.	.	50
2	—	7	.	.	14	<hr/>					
2	—	8	.	.	16	6	անդամ	6	.	.	36
2	—	9	.	.	18	6	—	7	.	.	42
2	—	10	.	.	20	6	—	8	.	.	48
<hr/>					6	—	9	.	.	54	
3	անդամ	3 է	.	.	9	6	—	10	.	.	60
3	—	4	.	.	12	<hr/>					
3	—	5	.	.	15	7	անդամ	7 է	.	.	49
3	—	6	.	.	18	7	—	8	.	.	56
3	—	7	.	.	21	7	—	9	.	.	63
3	—	8	.	.	24	7	—	10	.	.	70
3	—	9	.	.	27	<hr/>					
3	—	10	.	.	30	8	անդամ	8 է	.	.	64
<hr/>					8	—	9	.	.	72	
4	անդամ	4 է	.	.	16	8	—	10	.	.	80
4	—	5	.	.	20	<hr/>					
4	—	6	.	.	24	9	անդամ	9 է	.	.	81
4	—	7	.	.	28	9	—	10	.	.	90
4	—	8	.	.	32	<hr/>					
4	—	9	.	.	36	10	անդամ	10 է	.	.	100
4	—	10	.	.	40	<hr/>					
<hr/>					10	անդամ	100 է	.	.	1000	